

Ordets makt vil erstatte sverdets kraft

Bahá'u'lláhs fredsbegrep

Av Nader Saiedi (2019)

Going to Bahji, by Paula Asadi, 2017

I løpet av det et tyvende århundre vant mange viktige prinsipper en økende anerkjennelse: de universelle menneskerettigheter, demokratiske idealer, menneskers likeverd, sosial rettferdighet, fredelig konfliktløsning og fordømmelse av krigens barbari. Men på tross av dette ble århundret et av de blodigste i menneskehetens historie. Dette var en utvikling som de klassiske sosiologiske teoretikere som skrev i annen halvdel av det nittende århundre, ikke hadde sett for seg. Disse var enten ikke spesielt opptatt av spørsmålet om krig og fred, eller også var de optimistiske med hensyn til utsikten for fred i det tyvende århundre. Krig og fred var sentrale spørsmål for de sosiale teoriene til for eksempel August Comte (1798–1857),ⁱ positivismens grunnlegger, og Herbert Spencer (1820–1903),ⁱⁱ grunnleggeren av sosialdarwinismen. Men begge mente at sosiale endringer var en gradvis, fremskrittorientert bevegelse, og de karakteriserte det fremvoksende moderne samfunn som essensielt fredelig, i det de trodde at militær erobring av land ville bli erstattet av økonomisk og industriell konkurranse.ⁱⁱⁱ Andre klassiske teoretikere antok at krig mellom nasjoner var et tilbakelagt stadium.^{iv} En slik optimisme var i stor grad basert på den relative sikkerhet som Europa nøy på 1800-tallet: Det var en langvarig fred mellom avslutningen av Napoleonskrigene i 1815 og utbruddet av første verdenskrig i 1914, bare avbrutt av den fransk-tyske krig i 1870. Men tryggheten var en ren illusjon, for i samme tidsrom var militarisme og nasjonalisme på fremvekst i Europa, og de europeiske stormaktene førte regulær krig og bedrev folkemord i Afrika og i andre verdensdeler for å anskaffe seg kolonier.

I sterk kontrast til den malplasserte optimisme hos nittenhundredallets klassiske sosiologer står en åndelig skikkelse: Bahá'u'lláh. Han ble født i 1817 i Persia og innledet en transformativ, global religion med fokus på den påtrengende nødvendighet av fredsarbeid. Han innså at nittenhundredallets institusjonelle strukturer så vel som deres kulturelle orientering fremmet ulike former for voldsbruk, inkludert internasjonal krigføring. Den store betydning av Bahá'u'lláh og hans innsikter vedrørende fredsbevegelser og fredsstudier blir innlysende når man undersøker nærmere hans verdensbilde og måten han i sine skrifter

rekonstruerer grunnleggende begreper som mystikk, religion og sosial orden; her understrekes det at sverdets kraft må erstattes av ordets makt.

Sivpenner benyttet av Bahá'u'llás sekretærer

Bahá'u'lláh og sverdets avvikling

Mírzá Husayn 'Alíy-i-Núrí, som tok tittelen Bahá'u'lláh (Guds herlighet), ble født i Teheran, Iran, i 1917. Som ung mann sluttet han seg til en ung handelsmann fra Shiraz, kjent som Báb (Porten), som erklærte at han var den lovede i Sjia Islam. Både presteskap og statlige myndigheter i Iran fordømte Bábs ideer som kjetterske og farlige, og innledet en kampanje av folkemord rettet mot hans tilhengere, bábiene. Báb selv ble henrettet i 1850 – bare seks år etter at han hadde kunngjort sin misjon. Bábs skrifter gav spennende og fornyende tolkninger av religiøse ideer. Samtidig pekte de frem mot den snarlige tilsynekomst av en ny Gudsmanifestasjon (profet eller budbringer) og definerte hele Bábs åpenbaring som en forberedelse for denne åndelige lærers komme. Under en massakre av bábiene i 1852 ble Bahá'u'lláh kastet i et fangenhull i Teheran. Her opplevde han en epokegjørende åpenbaring der han erfarte seg selv som den lovede i alle religioner, inkludert bábi troen. Etter fire måneders fengsling og konfiskering av hele hans formue ble han landsforvist til det Ottomanske Rike, først til Baghdad, så i 1863 til Konstantinopel (Istanbul), og derfra til Adrianopel (Edirne), og til slutt, i 1868, til festningsbyen 'Akka i Palestina, der han døde i 1892.

Skjønt Bahá'u'lláh grunnla en ny religion, blir både meningen av, og særlig det ytterste formål for religion omformet i hans skrifter. Tradisjonelt oppfattes gjerne religion som fokusert på et sett med teologiske doktriner om Gud, profetene, den neste verden, og dommedag. Riktignok diskuteres og belyses også disse begrepene i hans skrifter, men Bahá'u'lláh understreker at han har kommet for å fornye og revitalisere menneskeheten, å rekonstruere verden og å bringe fred. I hans siste bok, Paktens Bok, beskriver han formålet med sitt liv, sine lidelser, sin åpenbaring og sine skrifter på følgende måte:

Denne forurettedes hensikt med å utholde sorger og prøvelser, med å åpenbare de hellige vers og fremlegge bevis, har ikke vært annet enn å slukke hatets og fiendskapets flamme, så menneskehjertenes horisont kan opplyses av enighetens lys og oppnå virkelig fred og ro.^v

Med andre ord, å bekrefte åndelige prinsipper kan ikke gjøres uten også å omforme den sosiale orden, og å erstatte hat og voldsbruk med kjærlighet og universell fred. Fra et bahá'í ståsted må altså religionen være årsak til enhet og samstemthet blant menneskene, og hvis den blir årsak til fiendskap og vold, er det bedre ikke å ha religion.^{vi} Å skape fred er essensen av Bahá'u'lláhs normative orientering og verdensbilde. Det er derfor ironisk at både kongen av Iran og den ottomanske sultan sammen reiste seg mot Bahá'u'lláh for å bringe ham til taushet og gjennom intriger å få ham landsforvist til 'Akka. Men denne beslutning om å undertrykke ham viste seg til slutt kun å eksemplifisere det hegelianske begrep av 'den slu Fornuft'^{vii}: Verdensfornuften lykkes i å realisere sin plan gjennom utilsiktede konsekvenser av handlingene til individer som kun er motivert av selviske ønsker. Som Bahá'u'lláh ofte uttalte var hans respons til hans siste eksil som ble beordret av disse to kongene, å foreta en offentlig kunngjøring av sitt budskap til verdens herskere. Etter sin ankomst til 'Akka, skrev han budskap til verden ledere, inkludert ledere i Tyskland, England, Russland, Iran og Frankrike såvel som til paven, der han i klartekst erklærte sin sak og kalte dem til å forenes og å frembringe verdensfred. Den andre ironi er at det var gjennom denne landsforvisningen at han ble bragt til Det hellige land hvor den endelige verdensfred skal finne sted i følge profetiene, - det er her ulven og lammet skal beite sammen og sverdene smis om til plogskjær.^{viii}

For bedre å forstå den vitale forbindelse mellom Bahá'u'lláhs åpenbaring og hans engasjement for fred, la oss undersøke åpenbarings-erfaringen i fangehullet i Teheran i 1852 der bahá'í-troen ble unnfanget. Bahá'u'lláh beskriver denne erfaringen slik:

En natt, i en drøm, ble disse opphøyede ord hørt fra alle kanter: Sannelig vi skal gjøre deg seierrik ved deg selv og ved din penn. Sørg ikke over det som har skjedd deg, og frykt ei heller, for du er i trygghet. Snart vil Gud oppreise jordens skatter – mennesker som vil bistå deg gjennom deg selv og gjennom ditt navn, hvorved Gud har gitt nytt liv til hjertene til slike som har anerkjent ham.^{ix}

Faksimile av Bahá'u'lláhs originale håndskrift, med hans penn og pennal

Denne korte uttalelse sammenfatter mange av de sentrale læresetningene i bahá'í-troen, hvor en av de viktigste er at ordet skal ta sverdets plass. Bahá'u'lláhs sak vil seire gjennom personen og karakteren til Bahá'u'lláh og ved hjelp av hans penn: ord og deres legemliggjørelse i gjerninger er det eneste middel hvorved Bahá'u'lláhs budskap kan utbres. Følgelig er det muslimske begrepet jihad avvirket, så vel som ethvert begrep om religionen og dens utbredelse som måtte innebære voldsbruk, diskriminering, tvang, samt avstandstagen og hat mot andre. Bahá'u'lláh presenterer kontinuerlig eliminering av religiøs fanatisme, hat og voldsbruk som ett av hovedmålene i sin åpenbaring.

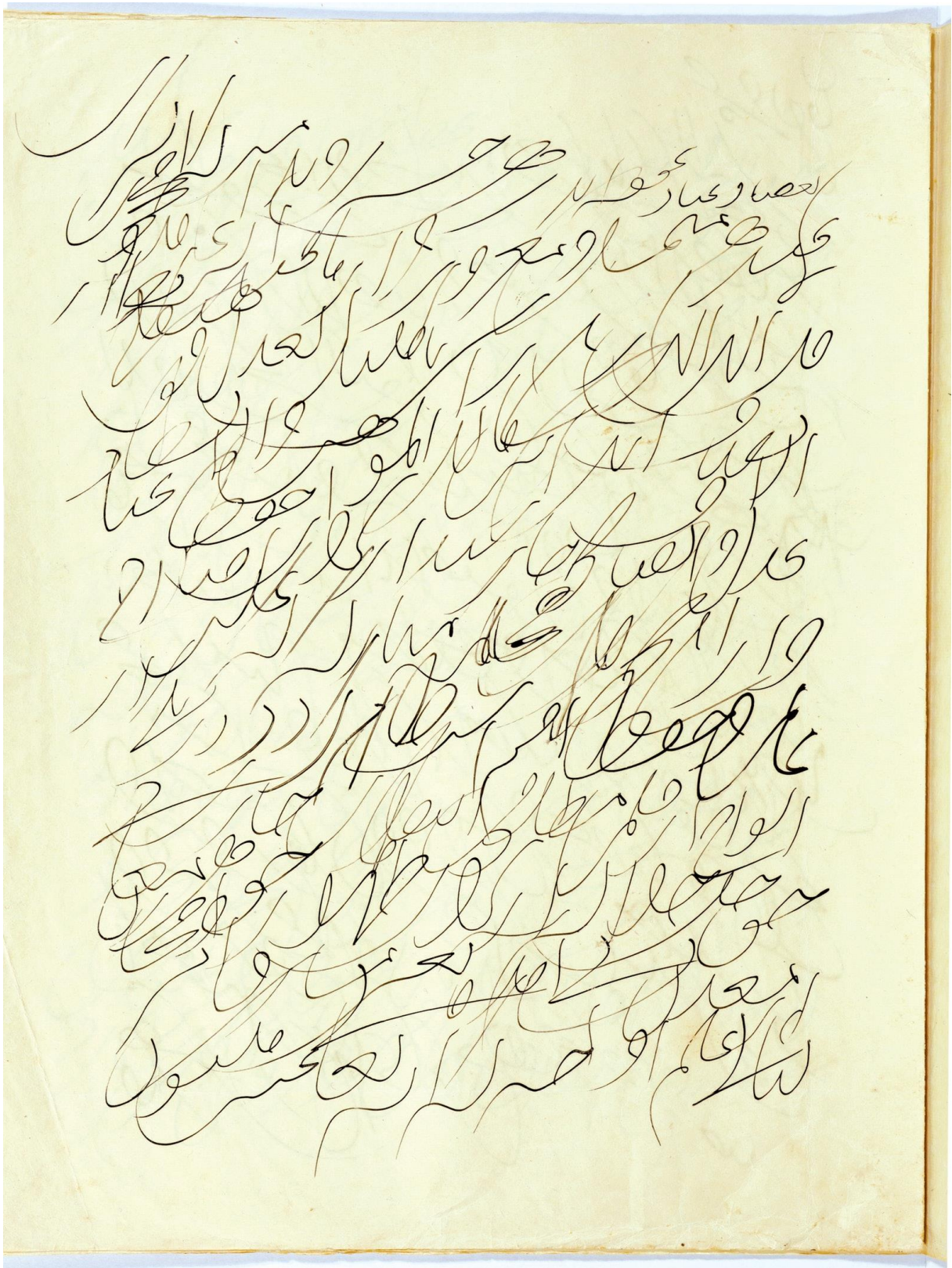
Den første åpenbaringserfaringen definerer det substansielle budskap til den nye religionen i form av metoden den vil utbres gjennom: En fredelig og dialogisk metode er selve essensen av det nye budskap om fred og rettferdighet. Ulikt doktriner som rettferdiggjør former for vold og undertrykkelse som akseptable eller til og med nødvendige for å etablere fred og rettferdighet i verden, bekrefter Bahá'u'lláhs lære kategorisk enheten mellom substans og metode i fredsbygging: Fred virkeliggjøres gjennom måten vi lever, ordene vi bruker, og midlene vi benytter for å tilveiebringe rettferdighet, enhet og fred. For Bahá'u'lláh var tiden kommet for å forkaste jungelens lov ikke bare i våre normative uttalelser om menneskeheten, men også i metodene vi benytter for å realisere disse høye idealer.^x

Ordet, eller pennen, står sentralt i bahá'í-filosofien. I åpenbaringserfaringen er det en samtale mellom Gud og Bahá'u'lláh, som nøyaktig gjentar samtalen mellom Gud og Moses. Ifølge Koranen gir Gud to bevis til Moses: Hans stav og hans skinnende hånd. Når Moses plasserer sin stav på bakken, blir den til en mektig slange som gjør ham redd og får ham til å rykke tilbake. Gud sier ham: Frykt ikke, for du er i trygghet.^{xi} De samme ord er det som nå ytres av Gud til Bahá'u'lláh, med den innebyrd at Moses' stav er blitt erstattet av Bahá'u'lláhs penn som hans mektige sannhetsbevis.^{xii} Likeledes, istedenfor Moses' hånd, har nå hele Bahá'u'lláhs vesen og karakter blitt hans nye bevis, noe som klart antyder enheten mellom

Bahá'u'lláh og Moses. Dette avspeiler en av Bahá'u'lláhs sentrale læresetninger: at alle Guds manifestasjoner er ett og at de formidler den samme grunnleggende åndelige sannhet, som leder til prinsippet om harmoni og enhet mellom alle religioner.

At staven erstattes med pennen understeker videre det faktum at hans sak vil bli seierrik gjennom virkningen av hans ord, snarere enn gjennom å utføre overnaturlige fenomener eller mirakler; hans budskap og hans læresetninger utgjør det ypperste beviset på hans sannhet. Denne erstatning av fysiske mirakler med åndens mirakel, nemlig ordet, er et av de sentrale særtrekk ved Bahá'u'lláhs verdensbilde. Men det mest direkte uttrykk for hvor sentral pennen er i Bahá'u'lláhs åpenbaring, er den nye definisjon og begrep av mennesket som tilbys i denne første åpenbaringserfaring. Påstanden om at Bahá'u'lláhs sak bare kan seire gjennom pennen, innebærer at hver eneste sjel har evne til å erkjenne åndelig sannhet uavhengig av andre. Bahá'u'lláh peker ofte på at alle mennesker er skapt av Gud som speil på guddommelige egenskaper, og fordi alle enkeltmennesker er ansvarlige for å virkeliggjøre denne gaven, oppfordrer alle Bahá'u'lláhs skrifter på ulike måter til åndelig autonomi; ingen bør blindt følge eller imitere andre i åndelige, politiske og etiske spørsmål. Dette er grunnen til at det ikke er noe presteskap i bahá'í-religionen og at alle bahá'ier står på like fot og er direkte ansvarlige overfor Gud. Denne åndelige autonomi innebærer innføring av demokratiske beslutningsprosesser, noe som karakteriserer de administrative institusjoner i bahá'í-troen. Men denne form for demokrati overgår den materialistiske og partibaserte definisjonen av begrepet som nå er fremherskende i samfunnet. Det er snarere snakk om en form for demokrati i rådslagning basert på en åndelig definisjon av virkeligheten, i den forstand at alle mennesker ansees som edle skapninger som er gitt rettigheter.

En siste følge av denne første åpenbaringserfaring trenger å fremheves. I følge Bahá'u'lláhs beskrivelse ble Guds budskap overbrakt ham av en himmelsk kvinneskikkelse. Mens den uerkjennelige Gud hverken er mann eller kvinne, blir Guds åpenbaring som er den ypperste hellige realitet i den skapte verden, gjennom dette ord presentert som en feminin virkelighet. Bahá'u'lláh mottok sin åpenbaring ikke fra et tre, ikke fra en fugl, eller en mannlig engel, men fra en kvinnelig engel som symboliserer den indre, mystiske virkelighet i alle Guds religioner. Derfor er selve innledningen til bahá'í-åpenbaringen karakterisert av en fundamental omvurdering av kvinnens stilling. De er ikke lenger legemliggjørelse og symboler på selviske begjær, irrasjonalitet, korrupsjon, og verdslig tiltrekning; istedenfor representerer de Guds ypperste avspeiling i denne verden. På samme tid er avviklingen av sverdet i denne første åpenbaringserfaringen en revolusjonær kritikk av patriarkalsk kultur og verdenssyn. Disse punktene er uatskillelige. Realiseringen av en fredskultur krever likestilling og enhet mellom menn og kvinner, ettersom voldsbruk og patriarkat ikke kan skilles.

Åpenbarings skrift fra en av Bahá'u'lláhs sekretærer

Fra Ordets orden til verdens orden

Bahá'u'lláhs skrifter dekker en periode på førti år, fra hans fengsling i fangehullet i Teheran i 1852 frem til hans bortgang i 1892. I den følgende passasje beskriver han formålet med og de ulike periodene for sine skrifter:

Se og gi akt! Dette er maktens finger som så visst har kløvet de fåfengte forestillingers himmel. Lån øre og lytt! Dette er ropet fra min penn som først lød blant mystikerne, så blant de geistlige, og så blant konger og herskere.^{xiii}

I den første del av denne uttalelsen presenterer Bahá'u'lláh kontrasterende bilder: det ene av maktens finger og det andre av fåfengte innbilninger. Mens ideen om å kløve månen er tillagt profeten Muhammad, flerrer Bahá'u'lláhs penn ikke bare månen, men hele himmelen, altså alt som representerer illusjoner, tomme fantasier, overtro og feiloppfatninger som har reist murer av fremmedgjøring mellom menneskene, slavebundet dem og redusert deres kultur til et dyrisk nivå. Bahá'u'lláh understreker at vold, undertrykkelse og hat er legemliggjørelser av tomme innbilninger og illusjoner som mennesker har konstruert. Nå er han kommet for med sin penn å rive bort disse slørene, slukke fiendskapets og hatets ild, og bringe folk sammen.

I annen del av denne uttalelsen identifiserer Bahá'u'lláh periodene og rekkefølgen av sine ord, som først ble rettet til mystikerne, så til de geistlige og til slutt til verdens konger og herskere. Hans første skrifter, de som ble skrevet mellom 1852 og 1859 inkludert tiden han bodde i Iraq, behandler først og fremst mystiske begreper og kategorier.^{xiv} Skriftene fra den andre perioden som omfatter hans skrifter mellom 1859 og 1867, er adressert religiøse ledere og deres tolkning av religion. I den siste perioden fra 1868 og videre, er hans skrifter rettet både til menneskeheten generelt og til konger og herskere i verden og tar opp sosiale og politiske spørsmål. Hver periode fokuserer på ett spesielt prinsipp i Bahá'u'lláhs verdensbilde i overensstemmelse med hans åndelige logikk. Prinsippene som tilsvarer disse stadier er som følger: En spirituell tolkning av virkeligheten, historisk bevissthet – til og med historisiteten av Guds ord – og global bevissthet. Bahá'u'lláhs verdensbilde defineres av disse tre prinsippers gjensidige avhengighetsforhold til hverandre.

Hver periode av Bahá'u'lláhs skrifter har som målsetning å nytolke og rekonstruere tradisjonelle ideer og verdensbilder. Dynamikken i hans skrifter kan derfor beskrives ved hans rekonstruksjon av mystikken, religionen og den sosiale orden.

1.Rekonstruksjon av mystikken

I sine tidligere skrifter går Bahá'u'lláh i dialog med persiske og muslimske former for mystikk; gjennom disse og hans senere skrifter, rekonstruerer han mystikken slik at den kan virkeliggjøre sitt fulle potensiale. For å forstå dette poenget er det nyttig å henvise til begrepsparet 'den nedstigende syklus' (*qaws-i-nuzúl*) og 'den oppstigende syklus' (*qaws-i-su'úd*), som omfatter den åndelige og mystiske reise. Den nedstigende syklus oppfattes normalt som virkelighetens nedstigning fra Gud – de ulike dynamikker i den materielle skapelse som kulminerer i fremveksten av menneskelivet. Imidlertid er menneskene, som følge av denne nedstigningsprosessen, fremmedgjort fra sitt opphav og fra sin egen sannhet, som er Guds enhet. Higen etter gjenforening innleder på sin side den oppstigende syklus, den mystiske reise som er sjelens tilbakevending til dens kilde. Den oppstigende syklus slik den for eksempel beskrives i [Bahá'u'lláhs bok] *Syv Daler*, transcenderer nivåene av konflikt og mangfoldighet for å oppdage all virkelighets underliggende sannhet, nemlig Gud. Med den tilintetgjørelse av egoet som er å finne i denne enhet, antas det at man har nådd det høyeste punkt i den oppstigende syklus.^{xv}

I den tradisjonelle tilnærming til den mystiske bevissthet er toppen av den oppstigende syklus det høyeste og avsluttende punkt for den åndelige reise. Men i realiteten er dette bare begynnelsen på et nytt utviklingstrinn. I den tradisjonelle bevissthet blir menneskene imidlertid helliggjort og likestilt kun i Gud. Med andre ord, bare når levende mennesker gjort av kjøtt og blod avkles sine ulike bestemmelser og vendes til en abstraksjon, blir de noble og hellige. For eksempel, bare når kvinner ikke lenger er kvinner – det vil si når deres konkrete bestemmelser er negert og annullert i Gud – blir de likestilt med menn. Men den konkrete, levende kvinne forblir menn underlegne i rettigheter, åndelig stadi og rang. Så på tross av at man påstår at man ser Gud i alt, kan nærværet av sosiale ulikheter inkludert slaveri, patriarkat, religiøs diskriminering, politisk despotisme og kasteliknende distinksjoner passere uten å utfordres.

Av denne grunn trenger vi en ytterligere nedstigende syklus for å bringe den grunnleggende innsikt og oppnåelse av mystisk enhet ned på jorden. Med andre ord, etter å ha fulgt den oppstigende syklus og oppnådd enhetsbevissthet, må man være i stand til å stige ned igjen til en verden av konkret mangfold og tid, og opprettholde enhetsbevisstheten uten å bli fange av konfliktmentalitet og fremmedgjøring. På denne måten omformes den mystiske veifarerer til et nytt vesen som ser alt og alles enhet i verdens konkrete forskjellighet; i denne nedstigende syklus oppnår man å se i alle folk deres iboende sannhet, eller deres guddommelige egenskaper. Resultatet av denne bevissthet er enden på atskillelsens, diskrimineringens, fordømmens og hatets logikk, og begynnelsen på en kultur basert på enheten til hele menneskeslekten, likeverd mellom menn og kvinner, religiøs toleranse og enhet, og universell kjærlighet for alle folk. Følgelig er mystikerens virkelige oppgave, slik Bahá'u'lláh ser det, ikke bare den indre transformasjon gjennom tilintetgjørelse av egoet i Gud, men å omforme verden så den mystiske sannhet om alle mennesker kan gjøre seg gjeldende i den sosiale ordens relasjoner, strukturer og institusjoner. Siden alle vesener er avspeilinger av Gud, lar Gud og hans enhet seg gjenkjenne tvers gjennom ulikheten i øyeblikk og fremtoninger; dette resulterer i en måte å se verden på som er kjennetegnet av enhet i mangfold.

2.Rekonstruksjon av religionen

Religionens rekonstruksjon er faktisk første trinn i en ny oppstigende syklus. I dette første trinn stiger man ned fra Guds enhet og evighet til mangfoldet av profeter og Gudsmanifestasjoner. Her åpenbarer historien en enhet i mangfold som avspeiler dens dynamikk i Guds enhet: I følge bahá'í-synet er alle Guds manifestasjoner en og den samme, fordi de avspeiler guddommelig enhet og guddommelige egenskaper. Siden Gud defineres i Toraen, Evangeliene og Koranen som den første og den siste, er alle manifestasjoner også den første og den siste.^{xvi} De er også hverandres gjenkomst. Bahá'u'lláh ser religionens område som en gjenspeiling både av mangfold (av historisk fremskritt) og av enhet (av alle profetene). Han sier:

Det er klart og innlysende for deg at alle profetene er templer i Guds Sak, og at de har fremstått i ulik klesdrakt. Om du iakttar med et skjelnende blikk, vil de se at de alle dveler under det samme tabernakel, stiger opp til den samme trone, sitter på den samme trone, ytrer den samme tale og forkynner den samme Tro. Slik er enheten til disse essenser av Væren, disse lyskilder med grenseløs og umåtelig stråleglans! Derfor, skulle en av disse hellighetens manifestasjoner utbryte: Jeg er alle profeters gjenkomst, så uttaler han så visst sannheten. På samme måte er tilbakevendingen av

den tidligere åpenbaring et faktum innen hver etterfølgende åpenbaring; sannheten av dette er trygt fastslått.^{xvii}

Guds ord, som er kjernen i alle religioner, er med andre ord en levende og dynamisk realitet. Det er det ene Ord som viser seg til ulike historiske øyeblikk i nye former. De forskjellige profetene er som den samme sol som viser seg til forskjellige tider på forskjellige steder i horisonten. Mens den tradisjonelle tilnærming til religion vanligvis reduserer solens identitet til dens spesifikke historiske horisont og dermed fremhever opposisjon og fiendskap blant de ulike religionene, identifisere Bahá'u'lláh sannheten av alle religioner som en, og oppfordrer til alle religioners enhet. Fra Bahá'u'lláhs synsvinkel er religiøs fanatisme skapt av religiøse lederes tomme innbilninger, en hovedårsak til vold, krig og undertrykkelse i verden. Han advarte: «Religiøs fanatisme og hat er en verdens-oppslukende brann hvis voldsomhet ingen kan slukke. Den guddommelige makts hånd kan alene fri menneskeheten fra denne ødeleggende lidelse.»^{xviii} Grunnleggelse av fred fordrer altså at man overvinnes religiøst motivert hat og splid.

3. Rekonstruksjon av verden

Det andre trinn i den nye nedstigende syklus har å gjøre med den veifarendes nedstigning til verden. Her leder enhetsbevisstheten med nødvendighet til prinsippet om menneskehetens enhet, så vel som til universell fred. I tradisjonell religiøs bevissthet er forholdet mellom det skapte og Skaperen gjentatt i alle former for sosiale relasjoner. Således gjentar forholdet mellom mann og kvinne, konge og undersått, fri mann og slave, troende og ikke-troende, og til og med prest og legmann forholdet mellom Gud og menneske. På dette viset skapes en illusjon om at dominans, diskriminering, vold og opposisjon er legitimert av religionen. I kontrast til dette forklarer Bahá'u'lláh at fordi alle er skapt av Gud og er Guds tjenere, er alle like verdige. Istedenfor å gjenta Guds relasjon til verden i den sosiale orden, tilkjenner alle tjenerskap for Gud alle menneskers likeverd og edelhet. Oppgaven til sann mystikk er derfor ikke å flykte fra verden, men snarere å omforme den slik at den blir et speil av åndens republikk eller av Guds rike. Bahá'u'lláhs globale bevissthet og hans fredsbegrep er legemliggjørelser av en ny fortolkning av verden og den sosiale orden. Dette reflekteres i den følgende uttalelse der han redefinerer hva det vil se å være menneske.

Den er i sannhet et menneske som i dag vier seg til å tjene hele menneskeheten. Det store vesen sier: Velsignet og lykkelig er den som reiser seg for å fremme de beste interessene for jordens folk og slekter. Et annet sted har han forkynt: Det tilkommer ikke ham å rose seg som elsker sitt eget land, men heller ham som elsker hele verden. Jorden er kun ett land og menneskeheten dets innbyggere.^{xix}

Formålet med Bahá'u'lláhs nytolkning av mystikk, religion og sosial orden er å frembringe en kultur av enhet i mangfold og å institusjonalisere universell fred i verden. For å diskutere hans spesifikke fredsbegrep er det nødvendig først å ta et tilbakeblikk på eksisterende teorier om fred i sosialvitenskapene og deretter identifisere strukturen av Bahá'u'lláhs visjon.

«The Knotted Gun Sculpture» FN's hovedkvarter.

De viktigste fredsteoriene

Ved utbruddet av den første verdenskrig tok de fleste sosialteoretikere sitt eget lands side i konflikten og i noen tilfeller glorifiserte de krig. Georg Simmel identifiserer krig som en absolutt situasjon der enkeltmenneskers selvopptatte interesser i en upersonlig økonomi utsettes for en ultimat liv-og-død situasjon. Dermed konkluderer han med at krig frigjør den moralske impuls fra kjedsomheten ved et rutinepreget liv, og frembringer individer som er villige til å ofre sine liv til gode for samfunnsfelleskapet.^{xx} Durkheim og Mead tok på den annen side sterk avstand fra Tyskland. I sin diskusjon av Treitschkes krigstilbedelse og tysk overlegenhet, skriver Durkheim om en tysk mentalitet som ledet til landets militaristiske politikk.^{xxi} En liknende analyse er også å finne hos Mead som kontrasterer tysk militaristisk politikk med de alliertes liberale grunnlover. I en tendensiøs og unøyaktig presentasjon av Kants distinksjon mellom fenomenenes rike og tingene i seg selv, argumenterer Mead for at i kantiansk teori er den underliggende bestemmelse av det praktiske liv lagt i hendene på de militære eliter. En slik stat kan per definisjon bare baseres på maktbruk. Militarisme ble dens nødvendige livsform.^{xxii} Imidlertid tilbyr moderne sosialvitenskap generelt og fredsstudier spesielt ulike teorier med hensyn til krig og fred, hvorav fire er særlige betydningsfulle: realisme, demokratisk fredsteori, marxistisk teori, og sosialkonstruktivistisk og kulturteori.

1. Realisme

Realismen, den dominerende teori under feltet internasjonale relasjoner, har sin rot i en oppfatning av mennesket som stammer fra Machiavelli og Hobbes. I denne modellen er stater hovedaktørene i internasjonale relasjoner. Imidlertid er det avgjørende element i statens

beslutning om å engasjere seg i krig eller fred den internasjonale politiske og militære struktur. Men denne strukturen er rett og slett et internasjonalt anarki; Hobbes' tanker om naturtilstanden er den dominerende realitet innenfor internasjonale relasjoner, siden det ikke finnes noen forpliktende verdensomspennende lov eller autoritet. I denne situasjonen er staten overlatt til å hjelpe seg selv når det er nødvendig, for så vidt som hver stat anser alle andre som potensielle eller aktuelle trusler mot dets sikkerhet. Følgelig er våpenkappløp og militarisme fornuftige strategier for å ivareta nasjonens sikkerhet. Stater må handle på en rasjonell eller pragmatisk måte og bør ikke være bundet av hverken intern politikk eller moralske prinsipper når det gjelder å fastlegge sine strategier. I denne situasjonen er krig et helt normalt resultat av internasjonale relasjoner. Ifølge enkelte talsmenn for denne teorien er eksistensen av atomvåpen og en bi-polar militær struktur (slik man så den i den kalde krigen), paradoksalt nok befordrende for fred.^{xxiii}

2. Demokratisk fredsteori

En av de mest velkjente teorier om krig og fred er en liberal teori som hevder at demokratier bare sjelden, om overhode, vil engasjere seg i krig med hverandre. Denne doktrinen ble først fremmet i 1875 av Immanuel Kant i hans historiske arbeid «Om den evige fred».^{xxiv} I kontrast til realismen, anser den demokratiske fredsteorien at den egentlige årsaken til krig og fred ligger i den interne politiske strukturen til et samfunn. Empiriske tester har bekreftet at det er en positiv korrelasjon mellom demokrati og fred.^{xxv} Det gis to sett av forklaringer for dette. Institusjonelle forklaringer understreker at det i demokratier finnes modererende og begrensende krefter i systemet. Folkets stemme teller i demokratiet, og derfor er sjansen for at krig skal bryte ut mindre fordi det er folket, snarere enn herskerne som vil betale den største prisen for krig. Kulturelle forklaringer hevder at demokratier respekterer andre demokratier og er derfor mer villige til å engasjere seg i fredelig konfliktløsning. Den interne fremgangsmåte for å finne demokratiske løsninger, mener man, kan utvides til internasjonale relasjoner.^{xxvi}

3. Marxistisk teori

Marxistisk teori kan diskuteres i form av tre temaer: kapitalismens forhold til krig og fred, rollen voldsbruk spiller i overgang fra kapitalisme til kommunisme, og kolonialismens innvirkning på utviklingen av de koloniserte samfunn. De fremherskende marxistiske synspunkter på disse temaer er merkelige ute av takt med Marx' egne standpunkter.

Marx gav ingen omfattende oppmerksomhet til spørsmålet om krig og fred. Han delte nittenhundretallets optimisme når det gjaldt krig mellom stater, nemlig at dette var et tilbakelagt stadium. Faktisk trodde han stort sett at fred ville være en fordel for kapitalismen og betraktet Napoleonskrigene som et produkt av keiserens besettelse av berømmelse og ære.^{xxvii} Mann argumenterer for at Marx så kapitalismen som et overnasjonalt system og betraktet den derfor som årsak til fred snarere enn til krig.^{xxviii} Han trodde at voldsbruk nok ville være nødvendig for revolusjon, men bekreftet muligheten for en fredelig overgang til sosialisme i de fleste utviklede kapitalistiske samfunn. Videre så Marx på koloniseringen av ikke-europeiske samfunn som stort sett å være en fordel for utviklingen av stagnerte, ikke-europeiske samfunn, noe som i sin tur ville lede til sosialistiske revolusjoner. Midt under den første verdenskrig endret Lenin (1870-1924) radikalt den marxistiske teorien om krig og fred, i det han argumenterte for at imperialismen, eller konkurransen om erobring av kolonier, nødvendigvis forårsaker kriger mellom vestlige kapitaliststater. Ifølge Lenin ville disse

krigene ødelegge kapitalismen og lede til sosialismens triumf. Som han så det, var voldsbruk den eneste mulige vei for å oppnå sosialisme.^{xxix}

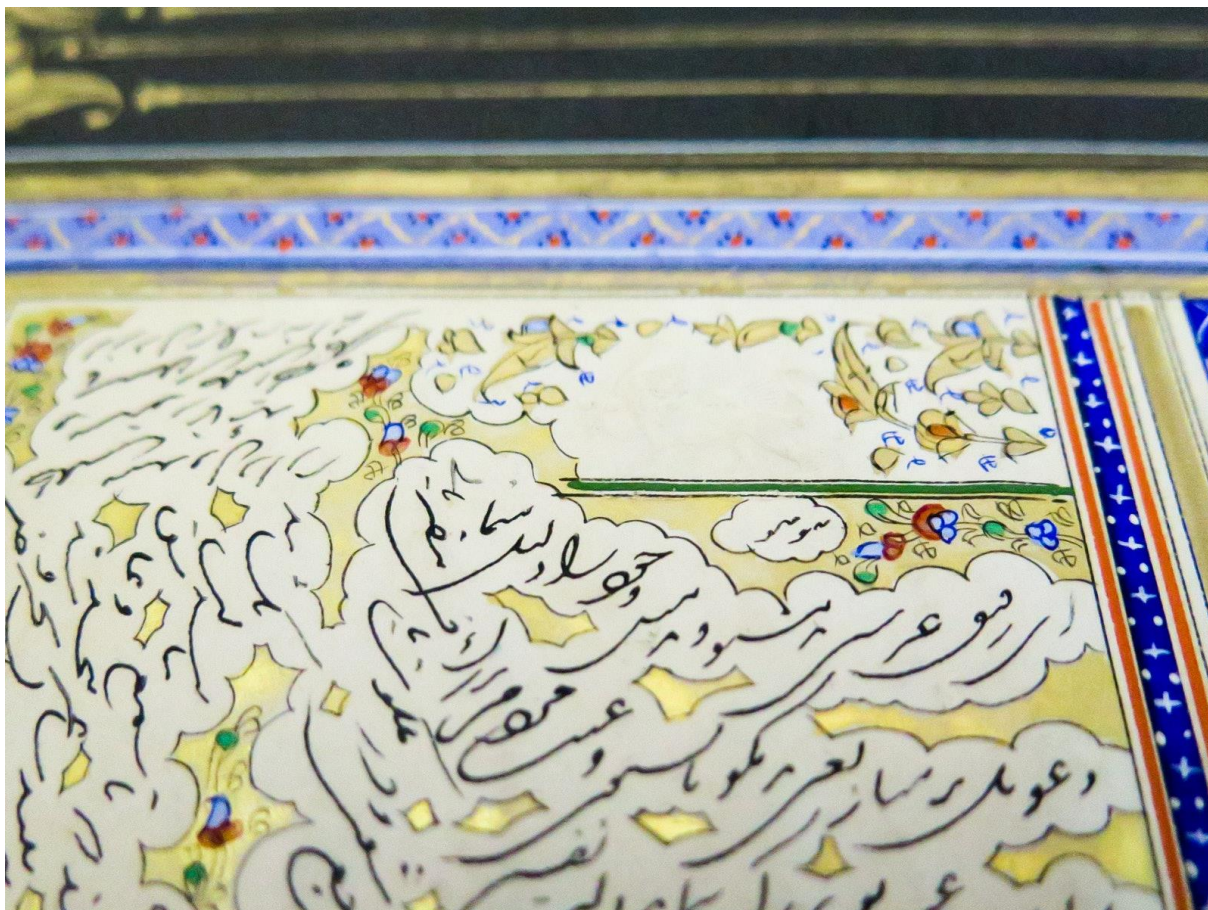
Marxistisk teori har inspirert mange sosiologiske teorier om krig og fred, fra C. Wright Mills' tese om det militær-industrielle kompleks til Wallersteins teori om den globale kapitalismens system^{xxx}. Imidlertid anser de fleste sosialistiske teorier at den egentlige årsak til krig er ytterliggående sosial ulikhet. Sosialisme anses derfor å være den økonomiske orden som best beforder fred.

4. Sosialkonstruktivisme og Kulturteori.

Et sosiologisk perspektiv som har hatt innflytelse på forskningen på internasjonale relasjoner, er teorien om sosialkonstruktivisme som konsekvent kritiserer realist-perspektivet. Denne modellen som er under innflytelse av symbolsk interaksjonisme, understreker den symbolske og fortolkende karakteren av sosiale relasjoner og praksiser, og uttaler at krig er et produkt av våre sosialt konstruerte fortolkninger av oss selv og andre. Meads understrekning av sosiale og interaktive konstruksjoner av selvet er i overensstemmelse med en stor mengde filosofiske og sosiologiske teorier som har fremhevet betydningen av språket for å definere menneskets virkelighet. Til forskjell fra utilitaristiske og rasjonalistiske teorier som ser mennesker som selviske og kompetitive, legger den lingvistiske vending vekt på menneskers sosiale og kooperative natur. Ettersom samværet med andre er det element som egentlig konstituerer bevisstheten og selvet, fordrer virkeliggjøring av fred konstruksjonen av en ny sosial fortolkning av virkeligheten.^{xxxi}

Kultur-teorier fremholder at det er en årsaksforbindelse mellom hvor betydningsfull voldsbruk vs. bruk av fredelige midler er i kulturen og krig og fred generelt. John Mueller hevder at før det tyvende århundre ble krig oppfattet som et naturlig, moralsk og rasjonelt fenomen.^{xxxii} Men i løpet av første og andre verdenskrig forandret denne kulturen seg. Ifølge Mueller beveger den vestlige verden seg i retningen av en endret kultur, mens den ikke-vestlige verden sakter etter; imidlertid er fremtiden lys siden vi beveger oss i retning av en fredskultur.

Bahá'u'lláhs håndskrift, utstilt på British Museum

Bahá'u'lláhs tilnærming til fred

Etter den annen verdenskrig og fremveksten av akademiske fredsstudier, har forfattere som for eksempel Johan Galtung sondret mellom negative og positive definisjoner av fred, og argumentert for at 'negativ fred' både er ustabil og illusorisk, mens 'positiv fred' er virkelig fred.^{xxxiii} Preferansen for den positive definisjonen skapte en visjon om en annerledes teori om fred. Ifølge den negative definisjonen er krig en positiv og objektiv realitet, og fred betyr rett og slett fravær av krig og konflikt. Den positive definisjonen av fred ser på den annen side fred som en objektiv tilstand i den sosiale virkelighet, definert gjennom en form for gjensidige og harmoniske relasjoner som foster utvikling for alle parter og kommunikasjon blant individer og grupper. I denne betydning indikerer krig og vold fraværet av en positiv fred. Selv om det ikke er noen direkte tvang og væpnet konflikt, kan det altså fremdeles eksistere en tilstand av krig og aggresjon.^{xxxiv}

Det er interessant å merke seg at både Bahá'u'lláh og hans etterfølger 'Abdu'l-Bahá (1844-1921) systematisk og konsekvent står for en entydig positiv definisjon av fred. Selve ordet som Bahá'u'lláh benytter om formålet med sin åpenbaring (*isláh*) betyr både reform, rekonstruksjon og fredsbygging. I mange av sine skrifter etterlyser han *'imár* (utvikling) og *isláh*, altså fredsbygging, reform og rekonstruksjon av verden.^{xxxv} For Bahá'u'lláh innebærer det å virkeliggjøre fred samtidig en reform, en rekonstruksjon og utvikling av institusjoner og strukturer i verden; bare å ønske fred er ikke en tilstrekkelig forutsetning for å virkeliggjøre en sann og varig fred, for det vil kreve en grunnleggende transformasjon av alle aspekter av menneskets eksistens. Mens ingen av de eksisterende teorier gir en adekvat vei henimot fred,

men nøyer seg med å peke på ulike aspekter av det komplekse spørsmål om krig og fred, omfatter Bahá'u'lláhs flerdimensjonale, positive tilnærming alle faktorer som adresseres i samtidige teorier. Det tydeligste uttrykk for dette er å finne i hans henvendelser til verdens ledere, nemlig i Tempelets Sure (Súriy-i-Haykal).^{xxxvi}

I 1868, i respons til sin landsforvisning til 'Akká, skrev Bahá'u'lláh individuelle budskap til et antall av verdens ledere, som til sammen utgjør forskjellige deler av Tempelets Sure. Ennskjønt dette verket kan sammenfattes som en generell kunngjøring av hans åpenbaring, er hovedbudskapet hans appell til universell fred. Fra denne appell kan vi se at den virkelige innsikt som realist-teorien om fred tilbyr, ikke er at den er pessimistisk med henblikk på krigens uunngåelighet, men snarere at den påpeker sammenhengen mellom krig og mangel på kollektiv sikkerhet. I Tempelets Sure appellerer Bahá'u'lláh konsekvent til en global tilnærming til fred og til institusjonaliseringen av kollektiv, global sikkerhet som et nødvendig middel for å realisere fred. Likeledes er også de betraktninger som står sentralt i demokratisk fredsteori, gyldige, og skjønt Bahá'u'lláhs demokratibegrep er langt mer sammensatt enn rådende definisjoner og praksiser, hyller han i Tempel-suren demokrati som et nødvendig element for realiseringen av fred. Hindringer for fred, slik som sosial ulikhet som marxistiske og sosialistiske teorier identifiserer som problemfelt, blir også adressert i denne Tavlen. Den appellerer til sosial rettferdighet og eliminering av fattigdom, og peker på våpenkappløpet som hovedårsak til sosial ulikhet og fattigdom i verden. Og til sist bør også kulturteoriens bidrag ved å peke på behovet for en fredskultur, anerkjennes; en slik kultur bør imidlertid ikke sammenblandes med at det kun foreligger konsensus med tanke på nødvendigheten av fred; snarere etterlyser Bahá'u'lláh en ny definisjon av identitet, forkastelse av patriarkatet, og eliminering av alle former for fordommer.

Bahá'u'lláh ser varig fred som en flerdimensjonal struktur av sosiale relasjoner som inkluderer en fredskultur, demokrati, kollektiv sikkerhet, og sosial rettferdighet blant andre elementer. Disse er ikke tilfeldige variabler eller motstridende begreper; snarere er alle fire for Bahá'u'lláh uatskillelige, gjensidig avhengige og harmoniske uttrykk for hans åndelige definisjon av menneskets virkelighet.

Tempelets Sure begynner med en diskusjon av mennesket som Guds hellige tempel. I følge Bahá'u'lláhs skrifter er mennesket skapt for å eksistere i en tilstand av samarbeid, enhet og fred. Den brutale kultur av krig og hat står i motsetning til menneskets virkelighet; de er Guds speil og reflekterer guddommelige egenskaper; alle er Guds trone, skapt av den samme Skaper, ført inn i eksistens gjennom det samme guddommelige skaperord og begavet med åndelige potensiale. Dette er grunnen til at Bahá'u'lláh konsekvent kaller verden alle folkeslags felles hjem, og definerer et menneske som den som 'i dag vier seg til å tjene hele menneskeheten.'^{xxxvii} Sentralt i denne åndelige definisjon av menneskeheten er avvisningen av jungelens lov og reduksjonen av mennesket til det nivået. I Visdommens Tavle sier Bahá'u'lláh at mennesket ikke er skapt for fiendskap og hat, men for solidaritet og samarbeid. Fra dette filosofiske prinsipp utleder han nødvendigheten av en ny definisjon av ære, der sann ære blir assosiert med å tjene og elske hele menneskeslekten:

O dere Herrens elskede! Begå ikke det som grumser til kjærlighetens krystallklare elv eller forderver vennskapets liflige duft. Ved Herrens rettferdighet! Dere ble skapt for å vise kjærlighet mot hverandre og ikke urimelighet og bitterhet. Sett ikke deres ære i egenkjærlighet, men i kjærlighet til deres medskapninger. Ros dere ikke av kjærlighet til deres land, men av kjærlighet til hele menneskeheten.^{xxxviii}

Den åndelige definisjon av mennesket settes lik den sanne mening av frihet. I sin forklaring av Bahá'u'lláhs budskap, identifiserer 'Abdu'l-Bahá sann frihet som det å overkomme den logikk som særpreger kampen for tilværelsen. Den tid er kommet da mennesker skal vise at de er mennesker og ikke dyr:

Og blant Bahá'u'lláhs læresetninger er menneskets frihet, at han gjennom den ideale kraft bør bli fri og emansipert fra fangenskap til naturens verden; for så lenge mennesket er fange av naturen er han et grusomt dyr siden kampen for tilværelsen er en tvingende nødvendighet i naturens verden. Denne saken, kampen for tilværelsen, er kilden til alle ulykker og er den største lidelse.^{xxxix}

Det er innlysende at en fredskultur er en nødvendig gjenspeiling av Bahá'u'lláhs definisjon av mennesket. I denne kulturen er menneskets identitet definert i form av menneskenes gjensidige avhengighet, snarere enn av kontrast eller motsetning. En slik definisjon er basert på bahá'í-begrepet av enhet i mangfold; det kanskje mest velkjent uttrykk for dette er Bahá'u'lláhs aforisme:

O mine høyt elskede! Enhetens tabernakel er blitt reist; betrakt ikke hverandre som fremmede. Dere er fruktene på ett tre, bladene på én gren.^{xi}

I denne uttalelsen er enhet vel og merke ikke satt i motsetning til flerhet, men snarere til fremmedgjøring. For Bahá'u'lláh er enhet 'enhet i mangfold'. Som et tre består menneskefamilien av ulike frukter og blad, men alle tilhører det samme åndelige tre. I den persiske originalen betegnes enhet med ordet *yigánigí*, og fremmedgjøring *bígánigí*, dets rake motsetning. Derfor er en fredskultur i motsetning til både en undertrykkende benektelse av flerhet og ulikhet, og til et fremmedgjørende begrep av flerhet som ikke ser noen mulighet for kommunikasjon, gjensidighet og enhet blant ulike grupper i den sosiale virkelighet. Bahá'í-begrepet av enhet bekrefter mangfoldet i kommunikasjon, men ikke mangfold i form av gjensidig fremmedgjøring.

I den nye fredskulturen som Tempelets Sure oppfordrer til, er avvisningen av en voldelig, patriarkalsk kultur en sentral komponent. I åpningen av Suren, beskriver Bahá'u'lláh sin første åpenbaringserfaring gjennom mediet av himmelens jomfru. Som tidligere nevnt betyr dette den høyeste åndelige virkelighet, sannheten i alle manifestasjoner, og det blir presentert som en feminin virkelighet:

Mens jeg var omsluttet av prøvelser, hørte jeg den vidunderligste, den søtteste røst rope over mitt hode. Da jeg vendte mitt ansikt så jeg en jomfru – legemliggjørelsen av ihukommelsen av min Herres navn – svevende i luften foran meg. Så jublende var hun i sin innerste sjel at hennes åsyn skinte som prydet av Guds velbehag, og hennes kinn glødde av den all-barmhjertiges klarhet. Mellom jord og himmel oppløftet hun en kallen som trollbandt menneskers hjerter og sinn. Hun meddelte både mitt indre og ytre vesen tidender som frydet min sjel, og sjelene til Guds ærede tjenere. I det hun pekte sin finger mot mitt hode, adresserte hun alle som er i himmel og jord og sa: Ved Gud! Dette er verdenenes høyst elskede, og likevel forstår dere det ikke.^{xli}

Men dersom en fredskultur er det logiske uttrykk for Bahá'u'lláhs åndelige definisjon av mennesket, er hans lovprisning av demokrati et annet organisk uttrykk for hans åndelige verdenssyn. Som tidligere drøftet, er Bahá'u'lláhs forståelse av mennesker som åndelige og rasjonelt tenkende vesener grunnen til at han erstatter sverdet med ordet. Men hans

vektlegging av individets åndelige plikt til å tenke selv og å søke sannheten uavhengig av andre ledsages av hans bekreftelse av alle menneskers enhet. En naturlig følge av dette er hans positive holdning til rådslagning. For Bahá'u'lláh er både enkeltmenneskers selvstendige tanke og deres åndelige enhet realisert gjennom imperativet å rådslå sammen. Bahá'u'lláhs uttaler at det for alt har vært og vil fortsette å være en tilstand av perfeksjon og modenhet, og at modenheten av forståelsens gave (*Khirad*) manifesteres gjennom rådslagning.^{xliii} Jo mer utbredt konsultasjon blir, jo større er sannsynligheten for at man kommer frem til noe sant. Demokrati er det naturlige uttrykk for dette prinsippet. I Tempelets Sure er det en henvendelse til Englands dronning (det eneste statsoverhodet i et demokratisk land som Bahá'u'lláh adresserer); her roser han både det parlamentariske demokrati og forbudet mot slavehandel:

Vi er blitt gjort kjent med at du har nedlagt forbud mot slavehandel, både med menn og kvinner. Dette er så visst hva Gud i denne vidunderlige åpenbaring har påbudt. Gud har sannelig bestemt en belønning til deg på grunn av dette...
... Vi har også hørt at du har lagt rådgivningens tøyler i hendene til folkets representanter. Du har virkelig gjort vel, for herved vil du styrke grunnlaget som du kan bygge dine saker på, og beroliget hjertene til alle som er under din skygge, både høy eller lav.^{xliiii}

Bahá'u'lláhs avvisning av slaveri og hans appell til politisk demokrati er uatskillelige uttrykk for den tidligere nevnte definisjonen av mennesket, men hans demokratibegrep er langt mer sammensatt enn aktuelle tilnærminger til demokrati. For det først utvider han demokratiet til også å gjelde for internasjonale relasjoner. Hans begrep om kollektiv sikkerhet er uttrykk for hans begrep om global rådslagning og demokratisk fjerning av loven om kampen for eksistens på nivået av internasjonale relasjoner. For det andre ser han på rådslagningen som en kunst og ikke som en konstant krig om dominans, avhumanisering, fornærmelse og fiendskap blant stridende partier som aldri er villige til å engasjere seg i virkelig rådslagning med hverandre.^{xliv}

Den åndelige definisjonen av mennesket og den derav følgende forkastelse av kampen for tilværelsen som et legitimt styringsprinsipp for menneskelige relasjoner, fordrer et system av kollektiv sikkerhet, og overskridelse av en militaristisk og dyrisk kultur av gjensidig fremmedgjøring. Men den samme definisjonen av mennesket som edle skapninger kan ikke skilles fra imperativet om sosial og økonomisk rettferdighet. Mens både ren kommunisme og ren kapitalisme senker mennesker til jungelens nivå og eliminerer menneskelig frihet, er sosial og økonomisk rettferdighet forenlig med en fredskultur, med demokratisk orden og kollektiv sikkerhet. I Tempelets Sure appeller Bahá'u'lláh både for stans i våpenkappløpet og bevegelse i retning økonomisk rettferdighet som nødvendige forutsetninger for en varig fred:

O jordens konger! Vi ser at dere hvert år øker deres utgifter og legger byrden av dette på deres undersåtter. Dette er helt og holdent urettferdig. Frykt denne forurettedes tårer og sukk, og legg ikke overdrevne byrder på deres folk. Bestjel dem ikke for å reise palasser for dere selv; nei, velg for dem det dere velger for dere selv. Således legger vi ut for dere om det som gavner dere, ville dere bare forstå. Folket er deres sanne rikdom. Vokt dere for å krenke Guds bud og legge deres departementer i hendene på tyver. Ved dem styrer dere, ved dem opprettholdes dere, ved deres hjelp erobrer dere. Og dog, med hvilken forakt ser dere på dem! Hvor merkelig, hvor virkelig merkelig!

... Vær forenet, o jordens konger, for derigjennom vil stridens storm stilne blant dere, og deres folk vil finne ro, om dere er av dem som forstår. Skulle én blant dere gripe til våpen mot en annen, reis dere samlet mot ham, for dette er kun åpenbar rettferdighet.^{xlv}

I Bahá'u'lláhs verdensbilde er altså menneskeheten i dens historiske utvikling kommet til et trinn som defineres ved realisering av enhet i mangfold i hele verden – manifestasjonen av den åndelige sannhet til alle mennesker. Mens vendingen av den moderne verdensomspennende kultur henimot verdsettelse av fred ofte forstås som et resultat av opprør mot religion og åndelighet, er det motsatte faktisk sant. Som postmoderne og relativistiske retninger innen filosofi nylig har gjort det klart, medfører en materialistisk filosofi enten moralsk relativisme eller bekreftelse av naturens lov, altså kampen for tilværelsen. En verdig menneskeforståelse og bekreftelsen av menneskers like rettigheter er derimot basert på en åndelig forståelse av menneskets virkelighet. I Bahá'u'lláhs skrifter er en nydannet mystisk og åndelige bevissthet det nødvendige grunnlag for de beslektede prinsippene: menneskehetens enhet og verdensomfattende fred.

Noter

ⁱ Auguste Comte, *Introduction to Positive Philosophy* (Indianapolis: Bobbs Merrill, 1970).

ⁱⁱ Herbert Spencer, *Evolution of Society* (Chicago: University of Chicago Press, 1967).

ⁱⁱⁱ Dette er en del av Comtes lov om tre utviklingstrinn. Hans idé er at alle samfunn utvikler seg ved å gå gjennom religiøst/teologiske, metafysiske/filosofiske, og vitenskapelig/positive stadier. Spencer definerte det militaristiske samfunn som et der den sosiale funksjon av regulering dominerer, mens i et industrielt samfunn er det den økonomiske funksjonen som er i dominans.

^{iv} I motsetning til den populære oppfatning er Durkheim, Marx og Weber sjelden engasjert i direkte diskusjon av krig eller fred. Bare etter utbruddet av første verdenskrig tok Durkheim, Simmel og Mead sine fedrelands side i striden og diskuterte dette temaet.

^v Bahá'u'lláh, *Kitáb-i-'Ahd* (Book of the Covenant), *Tablets of Bahá'u'lláh revealed after the Kitáb-i-Aqdas* (Haifa: Bahá'í World Centre, 1978), 219. Norsk oversettelse: *Tavler åpenbart av Bahá'u'lláh etter Kitáb-i-Aqdas*. (Bahá'í Forlag)

^{vi} Se for eksempel, 'Abdu'l-Bahá, *Paris Talks*.

^{vii} Georg W. F. Hegel, *Reason in History* (New York: Liberal Arts Press, 1953), 25–56.

^{viii} Jesaja 11:6 og 2:4.

^{ix} Bahá'u'lláh, *Epistle to the Son of the Wolf*, nettsted besøkt 7 June 2018, <http://www.bahai.org/library/authoritative-texts/bahauallah/epistle-son-wolf/#f=f2-35>

^x Se Saiedi, *From Oppression to Empowerment*, *The Journal of Bahá'í Studies* 26:1–2 (Spring/Summer 2016), 28–30.

^{xi} Koranen 28:31.

^{xii} Selv om disse ordene kan fremstå som noe forskjellige i oversettelse, er de identiske i den originale teksten på arabisk.

-
- ^{xiii} Bahá'u'lláh, *Ishráqát* (Tehran: Mu'assisiy-i-Millíy-i-Matbú'át-i-Amrí, n.d.), 260. Provisorisk oversettelse.
- ^{xiv} Se *The Call of the Divine Beloved: Selected Mystical Works of Bahá'u'lláh* (Haifa, Bahá'í World Centre, 2018), <https://www.bahai.org/library/authoritative-texts/bahauallah/call-divine-beloved/>
- ^{xv} Stadiene i den åndelige oppstigning blir ofte henvist til som syv daler eller syv byer. I 'Attárs "Fuglenes Forsamling" forekommer disse stadiene: Søken, kjærlighet, kunnskap, tilfredshet/uavhengighet, enhet, undring/forvirring, og tilintetgjørelse i Gud. Bahá'u'lláh anvender disse stadiene, men han gjør en lett endring i rekkefølgen, i det tilfredshet/uavhengighet kommer etter enhet. Se *Call of the Divine Beloved*.
- ^{xvi} Eksempler på dette i Jesaja 44:6 and 48:12, Åpenbaringen 1:8 og 22:13, og Koranen 57:2.
- ^{xvii} Bahá'u'lláh, *The Kitáb-i-Iqán: The Book of Certitude* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1983), 153–54.
- ^{xviii} Bahá'u'lláh, Epistle to the Son of the Wolf, nettstedet besøkt 8 June 2018, <http://www.bahai.org/library/authoritative-texts/bahauallah/epistle-son-wolf/#f=f2-19>.
- ^{xix} Bahá'u'lláh, Lawḥ-i-Maqṣúd (Tablet of Maqṣúd), *Tablets of Bahá'u'lláh revealed after the Kitáb-i-Aqdas*, 167. Norsk oversettelse: *Tavler åpenbart av Bahá'u'lláh etter Kitáb-i-Aqdas*. (Bahá'í Forlag)
- ^{xx} Georg Simmel, *Der Krieg und die Geistigen Entscheidungen* (Munich: Duncker and Humblot, 1917).
- ^{xxi} Emile Durkheim, *L'Allemagne au-dessus de Tout: La Mentalité Allemande et la Guerre* (Paris: Colin, 1915).
- ^{xxii} G. H. Mead, Immanuel Kant on Peace and Democracy in *Self, War & Society: George Herbert Mead's Macrosociology*. Ed. Mary Jo Deegan (New Brunswick: Transaction Publishers, 2008), 159–74.
- ^{xxiii} Se for eksempel John J. Mearsheimer, *The Tragedy of Great Power Politics* (New York: Norton, 2001).
- ^{xxiv} Immanuel Kant, *Perpetual Peace* (New York: Columbia University Press, 1939).
- ^{xxv} Se Bruce Russett and John R. Oneal, *Triangulating Peace: Democracy, Interdependence, and the International Organizations* (New York: W. W. Norton, 2001).
- ^{xxvi} Blant de klassiske sosialvitenskapelige teoretikere er det atskilling sympati for denne teorien. Durkheim, Mead, og Veblen identifiserte alle årsaken til utbruddet av første verdenskrig som den udemokratiske kulturen og politikken til Tyskland og Japan. Spencer finner også samsvarighet mellom politisk demokrati og fred.
- ^{xxvii} Karl Marx, *The Holy Family* (Moscow: Foreign Language Pub. House, 1956), Ch. 6.
- ^{xxviii} Michael Mann, War and Social Theory: Into Battle with Classes, Nations and States, in *The Sociology of War and Peace*, ed. Colin Creighton and Martin Shaw (Dobbs Ferry: Sheridan House, 1987).
- ^{xxix} Vladimir I. Lenin, *Imperialism, the Highest Stage of Capitalism* (New York: International Publishers, 1939).
- ^{xxx} Se C. Wright Mills, *The Power Elite* (New York: Oxford University Press, 1956) and Immanuel M. Wallerstein, *The Politics of the World-Economy: The States, the Movements, and the Civilizations* (Cambridge: Cambridge University Press, 1984).

---

^{xxxi} Se for eksempel, Alexander Wendt, *Social Theory of International Politics* (Cambridge: Cambridge University Press, 1999).

^{xxxii} John E. Mueller, *Retreat from Doomsday: The Obsolescence of Major War* (New York: Basic Book, 1989).

^{xxxiii} Johan Galtung, *Peace by Peaceful Means* (Thousand Oaks: Sage Publications, 1996).

^{xxxiv} Begrep som strukturell, symbolsk og kulturell vold er bare noen av uttrykkene som benyttes i det nye konseptet av en positiv definisjon av fred.

^{xxxv} Shoghi Effendi har oversatt *isláh* med 'security and peace, betterment, ennoblement, reconstruction, and improvement.' Likeledes har han oversatt *'imár* med 'reconstruction, revival, and advancement.'

^{xxxvi} Se *The Summons of the Lord of Hosts: Tablets of Bahá'u'lláh* (Haifa: Bahá'í World Centre, 2010). <https://www.bahai.org/library/authoritative-texts/bahauallah/summons-lord-hosts/>

^{xxxvii} Bahá'u'lláh, Lawḥ-i-Maqṣúd (Tablet of Maqṣúd), *Tablets of Bahá'u'lláh revealed after the Kitáb-i-Aqdas*, 167. Norsk oversettelse: *Tavler åpenbart av Bahá'u'lláh etter Kitáb-i-Aqdas*. (Bahá'í Forlag)

^{xxxviii} Bahá'u'lláh, Lawḥ-i-Hikmat (Tablet of Wisdom), *Tablets of Bahá'u'lláh revealed after the Kitáb-i-Aqdas*, 138, §5. Norsk oversettelse: *Tavler åpenbart av Bahá'u'lláh etter Kitáb-i-Aqdas*. (Bahá'í Forlag)

^{xxxix} 'Abdu'l-Bahá, *Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1997), 316, #227, §20.

^{xl} Bahá'u'lláh, Lawḥ-i-Mánikchí Šáhib (Tablet to Mánikchí Šáhib), *The Tabernacle of Unity: Bahá'u'lláh's Responses to Mánikchí Šáhib and Other Writings* (Haifa: Bahá'í World Centre, 2006), 9, §1.15.

^{xli} Bahá'u'lláh, Súriy-i-Haykal (Súrih of the Temple), *Summons of the Lord of Hosts*, 5, §6

^{xlii} Bahá'u'lláh, fra en Tavle oversatt fra persisk, i: *Consultation: A Compilation*, Prepared by the Research Department of the Universal House of Justice (February 1978, rev. November 1990), 3. <http://www.bahai.org/library/authoritative-texts/compilations/consultation/>. Ordet *khirad*, gjengitt som forståelsens gave på engelsk, betyr bokstavelig forstand.

^{xliii} Bahá'u'lláh, Súriy-i-Haykal (Súrih of the Temple), *Summons of the Lord of Hosts*, 89–90, §172–73.

^{xliv} De følgende sitatene kaster lys over hva 'virkelige rådslagning' bør være i bahá'-sammenheng: «Man bør overveie sine meninger med den ytterste sinnsro og fatning. Før man uttrykker sin mening, bør man omhyggelig ta i betraktning de synspunkter som allerede er fremmet av andre. Dersom man finner at en tidligere uttalt mening er sannere og mer passende, bør man godta den straks og ikke stivsinnet holde på sin egen. Gjennom denne utmerkede metode bestreber man seg på å oppnå enhet og sannhet. Strid og splittelse er beklagelig. Da er det bedre å anta en vis og klok manns mening...» ('Abdu'l-Bahá; «Promulgation of Universal Peace»; sitert i «Consultation: A Compilation.»)

“De ærede medlemmene må med all frihet uttrykke sin egne tanker, og det er ikke på noen måte tillatt for én å forkleine en annens tanke, ja, han må med måtehold fremsette sannheten, og skulle det oppstå meningsforskjeller må flertallets røst bli avgjørende, og alle må adlyde og underkaste seg flertallet “ ('Abdu'l-Bahá sitert i brev fra Shoghi Effendi 5/3-1922, «Bahá'í Administration» s. 21, gjengitt i «Consultation: A Compilation»). (Oversetters anmerkning)

---

^{xlv} Bahá'u'lláh, Súriy-i-Haykal (Súrih of the Temple), *Summons of the Lord of Hosts*, 93–94, §179 and 182.

—
Norsk oversettelse ved Lasse Thoresen. Den engelske originalen er hentet fra <https://bahaiworld.bahai.org/articles/replacing-sword-word/>